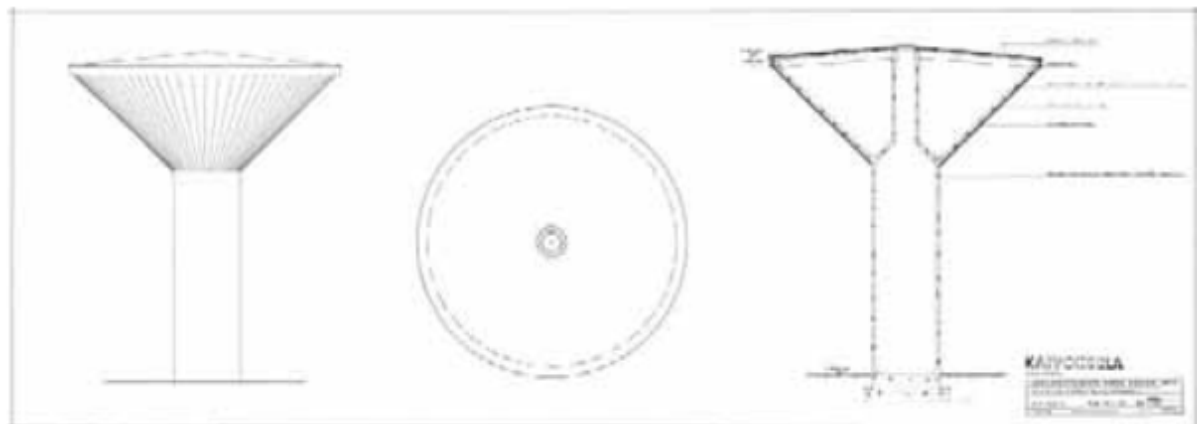

Rakennussuojeluesitys Kaivokselan vesitornista

Uudenmaan ELY-keskus

Kaupunginosayhdistys Kaivoksela-seura ry esittää Kaivokselan vesitornin suojelua rakennusperintölain nojalla. Tornin omistaja Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY hakee mediatietojen¹ perusteella purkamislupaa vesitornille. Useiden asukasyhteydenottojen vuoksi Kaivoksela-seura pyytää, että vesitornin kunto ja suojeluarvot selvitetään osana Kaivokselan hyvin säilynyttä 60-luvun alun kaupunkikuvakokonaisuutta.

Vantaan kaupungin Kaivokselasta tekemä alueinventointi toteaa, että "Käytöstä jäänyt Kaivokselan vesitorni on sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti että maisemallisesti arvokas rakennus. Sen säilyminen tunnusomaisena maamerkinä, joka kohoaa korkealta kalliolta muun asutuksen yläpuolelle, on ensiarvoisen tärkeää."²

Kaivoksela on Vantaan vanhin ja yksi Suomen ensimmäisistä aluerakentamiskohteista. Sen rakennuttajana toimi Puolimatka oy, joka rakensi Kaivokselan vuosina 1962-67. Arkkitehti **Aarne Ehojoki** suunnitteli kaikki uuden lähiön rakennukset. Vesitorni oli yksi viimeisistä ja valmistui vuonna 1966. Puolimatka oy sitoutui aluerakentamisen idean mukaisesti rakentamaan myös kunnallistekniikan, joka valmistuttuaan luovutettiin kaupungin omistukseen. Kaivokselan oma vedenottamo oli nykyisen Vetokannaksen uimapaikan kohdalla, ja vedenpuhdistamo Mätäojan laaksossa.

Vesitorni sijaitsee alueen korkeimmalla kohdalla, mäellä, joka on noin 53 metriä merenpinnan yläpuolella. Torni on ainoa, joka kohoaa metsäisen silhuetin yläpuolelle, mitä seutukaavaliiton johtaja **Otto Flodin** aikanaan painotti Kaivokselan kaavoituksessa.

¹ Vantaan Sanomat 19.1.2023 <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/5660077>

Helsingin Sanomat 9.2.2023 <https://www.hs.fi/kaupunki/vantaa/art-2000009370788.html>

² Kaivokselan alueinventointi. Vantaan kaupunki 2012.

<https://docplayer.fi/1162490-Kaivokselan-alueinventointi.html>

Kaivokselan lähiö liittyi kaupungin vesijohtoverkoston vuonna 1985, jolloin alueelle alettiin jakaa vettä Myyrmäen vesitornista, ja Kaivokselan vesitorni poistui vesihuoltokäytöstä. Vuonna 1992 tornin katolle nostettiin valkoinen kupoli Ilmatieteenlaitoksen säätutkaa varten. Sääasema on palvellut muun muassa Helsinki-Vantaan lentoliikennettä.

Kaivoksela-seura toivoo, että 60-luvun alun kaupunkisuunnittelun ja aluerakentamisen idean mukaista kokonaisuutta suojellaan. Kaivoksela on yleiskaavassa ja kaupungin kulttuuriympäristöinventoinneissa määritelty kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi rakennussuojelukohteeksi, mutta asemakaava ei tarkemmin sääntele sitä. Alkuperäinen professori **Olli Kivisen** asemakaava on säilynyt verrattain hyvin, ja taloyhtiöt ovat tehneet maltillisia muutoksia julkisivuihin kunnostusten yhteydessä.

Kaivokselan vesitorni on Vantaan ainoa jäljellä oleva vesitorni, jolla on rakennushistoriallista merkitystä. Arvo perustuu nimenomaan aluerakentamisen seurauksena syntyneen kokonaisuuden säilymiseen.

Vesitorni on seudun maamerkki ja symboli, joka näkyy muun muassa Kaivokselan koulun logossa.

Vesitorninmäki on merkityksellinen osa asukkaiden lähiluontoa, mikä mainittiin lukuisissa vastauksissa, jotka Kaivoksela-seura sai juhluvuoden kunniaksi järjestettyyn kyselyyn vuonna 2022. Muita mainintoja saivat kaivokset, tuhopolton kohteeksi joutunut kirkko ja ostari. Näistä mikään ei nykykunnossaan toimi julkisena kohtaamispaikkana, jota jokainen lähiö kaipaisi.

Kaivokselassa ei ole minkäänlaista julkista taidetta, ja senkin vuoksi monumentit, kuten vesitorni ja kirkon tapuli, ovat arvokkaita asukkaille ja alueen identiteetille.

Kohteen sijainti: Luolapolku 5, Kaivoksela, 01610 Vantaa³. Vesitorni sijaitsee kaupungin maalla, ja sen omistaa HSY.

Vantaalla 15.3.2023

Anitta Koivisto, Kaivoksela-seuran puheenjohtaja

Annukka Lyra, johtokunnan jäsen
p. 040 741 2642, annukka.lyra@gmail.com

³ Street view -kuva vesitornilta Raimo Tulonen:

https://www.google.com/local/place/fid/0x468df7a3c1a51883:0x28ec31edd968b62/photosphere?iu=https://lh5.googleusercontent.com/p/AF1QipO38OHAjdA8ah64oBNDYWCPdh1_uWPrkf6S8D8L%3Dw160-h106-k-no-pi-20-ya0-ro0-fo100&ik=CAoSLEFGMVFPcE8zOE9IQWpkQThhaDY0b0JORFIXQ1BkaDFdVdQcmtmNIM4RDhM